

**Preken av direktør Erling J. Pettersen
Ved Kirkemøtets åpningsgudstjeneste,
Lillehammer kirke 14. november 2005**

Denne sommeren og høsten har jeg levd sammen med keltiske vandremunker fra den tidlige middelalder. Bønnene deres har fulgt meg morgen og kveld, og utfordret til stillhet, etterfølgelse, omsorg for jorden, og ikke minst: gjestfrihet og åpenhet.

Bønnene i den vesle boken "Hver dag, hver natt" har en forunderlig bærekraft, som denne: La oss be:

For mitt hjerte og for mitt hus:
Guds velsignelse.
Når jeg kommer og når jeg går:
Guds fred.
I mitt liv og i min lengsel:
Guds kjærlighet.
I min siste time
og den nye begynnelsen:
Guds armer som tar imot meg
og bringer meg hjem.

Da jeg fikk som prekentema "En åpen dør", ble denne bønnen mer enn en personlig bønn for "mitt" hjerte og "mitt" hus. Den ble en bønn for Kirkemøtet, om

- Guds velsignelse
- Guds fred
- Guds kjærlighet
- Guds armer som tar i mot oss

Den ble en bønn for Den norske kirke – for alle de som lengter etter det åpne, store rommet: "Guds armer som tar i mot meg og bringer meg hjem."

Jeg assosierte til Eyvind Skeies tekst om husets åpne dør:

Jeg tenker meg Gud som et hus,
og det er kveld.
Jeg har vært langt borte,
og vet at jeg må hjem
før det blir sent.
Jeg tenker meg Gud som et hus
med mange lyse rom.

Jeg tenker meg Gud som en mor,
og det er kveld.
Jeg har vært langt borte
og vet at jeg må hjem,
for det er sent.
Jeg tenker meg Gud som en mor.

Hun roper på sitt barn.

Jeg tenker meg Gud som et hus,
når det er kveld.
Et lite barn løper
mot husets åpne dør,
for det er sent.
Jeg tenker meg Gud som en mor.
Hun venter på sitt barn.

Et hus med mange lyse rom.
En mor som roper på sitt barn.
Et lite barn som løper mot husets åpne dør.

Og så nøkkelordet som allerede møtte oss ved gudstjenestens begynnelse: ”Se, jeg har satt foran deg en åpent dør, som ingen kan stenge.”

Fra vår kirkes bønnebok har vi bedt om at Gud må gjøre døren til dette hus vid nok til å kunne ta imot alle som trenger menneskers kjærlighet og fellesskap. Og vi har hørt fra liturgien: Gjør denne kirkes dør til ditt evige rikes port. Det er sterke ord, som tvinger til selvransakelse. Er det slik bildet av kirken er?

- huset med de mange lyse rom?
- en mor som venter på sitt barn, med betingelsesløs kjærlighet?

Kirkemøtet har sagt mye gjennom årene om åpenhet og fellesskap. I fjor sendte vi fra oss en egen selvangivelse, Identitet og oppdrag, til Gjønnesutvalget, og vi vil møte oss selv i døren når debatten for alvor tar til kommende januar. Og allerede nå merker vi at noen forskutterer en kirke med mørke rom og trangt inngangsparti.

Mange venter i spenning på Lærenemnda, noen har sår etter en utmattende konflikt, om skriftforståelse, identitet, kjærlighet og seksualitet. I møte med skeptikere og kritikere som mener at kirken har stengte dører, har jeg i grunnen bare noen enkle setninger å si. Jeg har brukt dem så ofte at noe manus er unødvendig. De er fra en Kirkemøte-uttalelse fra 2001, og lyder slik:

En åpen kirke er der for alle som
søker den treenige Gud.
Budskapet om Jesu død
og oppstandelse er det tydelige sentrum.
Hit skal mennesker kunne søke i
alle livssituasjoner og i all slags
forfatning, med alle slags tydelige
og utydelige spørsmål og livsproblemer.
Alle skal kunne kjenne seg som en del
av et omsorgsfullt fellesskap. Fordi livet
i kirken nettopp handler om å høre til.

Noen mennesker har vist med sitt liv hva en åpen dør betyr. To av dem jeg har møtt skal jeg gi stemme til i kveld. De har gjort sin pilegrimsreise til vidt forskjellige steder. Den første er kanadieren Jean Vanier. Stedet er Kirkemøtet i Trondheim i 1999. Kirkemøtets hovedtaler er grunnleggeren av Tro og lys-bevegelsen og de såkalte Arken-fellesskapene for mennesker

med psykisk utviklingshemming. Siden 1964 har den tidligere filosofiprofessoren levd sammen med menn og kvinner som har lidd ufattelig mye. Som er blitt foraktet, avvist, som har møtt mange stengte dører. Til Kirkemøtet kom han uten noe akademisk velpolert foredrag. Han stod der – to meter høy – nærmere åtti år – og med en livshistorie som handlet om åpne dører, lave terskler, lyse rom. Etter et langt liv sammen med mennesker som var utstøtt av det gode selskap, hadde han gjort erfaringer om den åpne dør. Han delte mange historier med oss om de skadeskutte mennesker han levde sammen med. Én av dem var René. Vanier forteller:

For en tid siden dro en gruppe med René og noen av hans brødre og søstre fra fellesskapet på utveksling til et retreat-sted. Der snakket de om Guds ord og lederen brukte en tekst fra Åpenbaringen – en nydelig, vår tekst – der Herren sier ”Se, jeg står for døren og banker. Om noen hører min røst og åpner døren, da vil jeg gå inn til ham og holde måltid, jeg med ham og han med meg.” René rekker opp hånden og sier: Jeg vet hva vi skal spise, for Jesus skal spise hos meg! Og han listet opp hele menyen, og alle lo. Så ble det stille, og René fortsatte:

Og så kommer Jesus til å si meg noe. Lederen vendte seg til ham og spurte: Hva er det han vil si deg? René svarte: Han vil ta meg inntil seg og si: ”Du er min sønn som jeg elsker.”

Det var som å høre Mesterens egen stemme når Vanier sa på sin enkle måte:

I dag som i går
kaller Jesus oss til å følge ham,
gå i hans fotspor.
Han kaller oss til å
tro på Guds barmhjertige kjærlighet,
leve som han har levd, nær de fattige.

Fellesskapet må aldri bli lukket og få nok med seg selv. Det er ekkoet fra evangeliet vi hører når Vanier utfordrer oss som fellesskap:

Elsk dem som blir skjøvet ut,
ekskludert fra gruppen fordi de er ”unyttige”,
ikke lønner seg.
Elsk ikke bare dem som tilhører din
slekt, klasse, familie, ditt folk.
Elsk dem som er annerledes,
de fremmede,
de som gjør ting annerledes,
som dere ikke forstår.

Den andre jeg skal gi stemme til, er teologiprofessor Notto Thelle, som har skrevet en av årets varmeste og mest ufordrende bøker: ”Kjære Siddharta: Brev og samtaler i grenseland mellom øst og vest.” Han har i mange år samtalt med mestre og vise fra Østen. Han har vært misjonær og forsker i Japan, og har levd i åpen dialog mer enn de fleste. På slutten av boken skriver han et brev til seg selv, om sin egen pilgrimsreise. Og han vedgår at han har drømt om å utgi en annen bok samtidig med ”Kjære Siddharta”. Der ville han lete etter ord og tydingener til det som skjedde i forbindelse med påsken, de beretningene som er selve sentrum i den kristne fortelling. Ikke for å komme med en motvekt til dialogboken som han hadde skrevet, men for å si at åpenhet ikke behøver å bety uklarhet. Han ville bruke Grundtvigs vidunderlige påskesalme ”Hill deg, frelser og forsoner!” som fokus, fordi den holder sammen så mange motsetninger i en stor poetisk visjon. Det var særlig ett vers som samlet det meste:

Du som har deg selv meg givet
la i deg meg elske livet
så for deg kun hjertet banker
så kun du i mine tanker
er den dype sammenheng.

Og så skriver den tidligere Japan-misjonæren og Buddah-kjenneren: ”Om du har noen kristen identitet, er den ikke en isolert liten verden med kristent fortegn, men en hengivenhet til Kristus som skaper et stort rom for alt det livet har gitt deg av godt og ondt. Troen blir en rød tråd gjennom alle motsetninger. Kristus blir den dype sammenheng i hele din erfaringsverden.”

Når Ungdommens Kirkemøte tegner sitt bilde av en misjonerende kirke, gjør de det med ordene dialog, deling og nærvær. Det er en dyp indre sammenheng med det Notto Thelle har erfart. Det store troens rom gir plass til livets motsetninger, og åpner døren ut til et stort landskap. ”Når alt kommer til alt”, sier Notto Thelle, med adresse til oss alle: ”dreier det seg om den første store kjærligheten – som også ser ut til å bli den siste. Du er uhelbredelig knyttet til Mesteren. Du ble tegnet med hans merke på din panne og på ditt bryst ved dåpen – til et vitnesbyrd om at du skal tro på ham. Før det hadde skaperen allerede merket deg med sitt bilde. Mesteren har til tider blitt fjern og uvirkelig. Du har lurt på om han kanskje kan erstattes med andre, men så har han dukket opp igjen tydeligere og sterkere. Det var ikke minst møtet med alle de andre som fikk ham til å stråle med sterkere glans.”

Og jeg hører når jeg leser Thelles tekst ordene fra Jesu munn i Johannes 10: ”Jeg er døren. Den som kommer inn gjennom meg, skal bli frelst, og han skal gå inn og ut og finne beite.” Døren inn til troens rom, til landskapet der mennesker kan vandre inn og få et språk ved å høre og tale, se, erfare, oppleve. Et rom som har plass for hele livet, for lengsel og opprør, tilbedelse, fortvilelse, angst og jubel.

En åpen dør inn til et stort troens rom.

I det rommet finner vi dialogen preget av ydmykhet, åpenhet og villighet til forandring, slik Ungdommens Kirkemøte utfordrer oss til. I det rommet aner vi det nærvær – det fellesskap, som er solidarisk og viser omsorg for hvert enkelt menneske. I det rommet fortelles det om det Jesus har gjort og stadig gjør for oss.

Hver fredag morgen er det Taizé-andakt i Kirkens Hus. Utenfor de tykke murveggene – i Skippergata og Børsparken finner vi byens fattige og utslåtte. Jeg vet at min brasilianske skriftefar hadde rett når han sa: ”Oppdager vi medmennesket i den fattige og undertrykte, ser vi også Guds bilde og Jesu ansikt.” Og jeg vet at vi innenfor og utenfor murveggene, hører til i samme kropp – som er kirken.

En misjonerende kirke. En kirke med en dør åpen for andre. Der vi kjenner på vårt kjærlighetsspråk. Kirkens kjærlighetsspråk som skapes når mennesker kommer ut fra møtet med Gud og speiler glansen av Hans kjærlighet i sitt ansikt.

Kristus,
Du klare ild foran meg,
ledestjernen over meg,
lyset jeg ser i øynene
til dem jeg møter.

Hold meg, Kristus,
i en kjærlighet som er varm.
Hold meg, Kristus,
i en kjærlighet som er sann.
Hold meg, Kristus,
i en kjærlighet som er sterk,
i kveld, i morgen, alltid.

Amen